

KRÓTKIE DONIESIENIA**SHORT COMMUNICATIONS****354. Pierwsze stwierdzenie *Sympetrum depressiusculum* (SÉLYS, 1841) (*Odonata: Libellulidae*) na Pojezierzu Zachodniopomorskim**

The first record of *Sympetrum depressiusculum* (SÉLYS, 1841) (*Odonata: Libellulidae*) in the Western Pomeranian Lakeland

KEY WORDS: *Odonata*, Dragonflies, *Sympetrum depressiusculum*, Poland, Western Pomerania, new locality.

Sympetrum depressiusculum (SÉLYS) jest gatunkiem ciepłolubnym, południowym; przez Polskę przebiega północna granica jego zwartego zasięgu; dalej na północ podawano go jedynie jako sporadycznie stwierdzanego na Litwie (STANIONYTE 1993: [W:] New and rare for Lithuania insect species. Records and descriptions of 1993. Institute of Ecology, Vilnius: 50-60). Częściej spotyka się go na południu i w centrum kraju, na pojezierzach północnej Polski jest rzadki. Dlatego uznałem za celowe zaprezentowanie tej notatki.

W roku 2001 stwierdziłem występowanie *Sympetrum depressiusculum* na Pojezierzu Zachodniopomorskim:

– Lutkowo, wieś w gminie Dobrzany (UTM: WV21), 14 X 2001, 1♂, leg., det. et coll. G. MICHONSKI; na niewielkiej łące położonej przy użytku ekologicznym „Stawy Lutkowskie” znaleziony został jeden żywy osobnik (jedynie z niewielkim fragmentem tylnego, prawego skrzydła) leżący na ścieżce.

Gatunek najprawdopodobniej rozwija się w stawach. Nie są to typowe stawy rybne. Część ze zbiorników jest prawie wyschnięta, pozostały tylko niewielkie oczka z otwartym lustrem wody. Stawy w dużej części są poprzeraśnięte płatami *Typha* sp. i *Carex* sp. Cały kilkudziesięciohektarowy kompleks otoczony jest lasem mieszanym. W niektórych miejscach las przechodzi w wierzbowo-olszowe zarośla nadbrzeżne.

Do tej pory *S. depressiusculum* stwierdzony był na Pomorzu tylko dwa razy. Były to stanowiska: Człopa (WU78) (MÜNCHBERG 1936: Abh. Ber. naturw. Abt. grenzmärk. Ges. Schneidemühl, 11: 118-124) oraz rezerwat „Ptasi Raj” koło Górek Wschodnich, na obrzeżach Gdańska (CF52) (MIELEWCZYK 1970: Fragm. faun., 15, 19: 343-363). Zdecydowanie częściej gatunek spotykany był na południe od Pomorza, skąd podawano go m.in. z Puszczy Zielonki koło Poznania (XU42) (ŁABĘDZKI 1990 (1989): Pr. Kom. Nauk Rol. Kom. Nauk Leśn. Pozn. Tow. Przyj. Nauk, 68: 39-45) i z Poznania (BERNARD 2002: Kronika miasta Poznania, 2002, 3:101-108).

S. depressiusculum występuje zapewne jeszcze na innych stanowiskach na północy kraju, również na Pojezierzach Pomorskich, a przyczyną małej liczby doniesień jest prawdopodobnie brak badań ukierunkowanych na jego wykrycie. O ile obserwowane w ostatnich latach

ocieplanie klimatu okaże się trwałe, być może stanie się elementem fauny północnej Polski – wymaga to jednak potwierdzenia w dalszych obserwacjach. Byłoby to zbieżne z trendami, obserwowanymi w Europie Środkowej już u szeregu innych ciepłolubnych gatunków ważek (np. BUCZYŃSKI i in. 2002: *Libellula*, **21**, 1/2: 15-24; OTT 2001: [W:] WALTER i in. (red.): „Fingerprints” of Climate Change. Adapted Behaviour and Shifting Species Ranges. Kluwer Academic / Plenum Publishers, New York, Boston, Dordrecht, London, Moscow: 89-111).

Dziękuję Pawłowi BUCZYŃSKIEMU za okazaną pomoc.

Grzegorz MICHONSKI, Insko

355. Nowe dane o ważkach (*Odonata*) północno-wschodniej Polski *

New data on the dragonflies (*Odonata*) of North-Eeestern Poland

KEY WORDS: Dragonflies, *Odonata*, NE Poland, Lakelands, new localities.

W II połowie czerwca 2002 r. przebywałem na pojezierzach: Mazurskim i Litewskim, prowadząc w tym czasie obserwacje imagines ważek. Uzyskane wyniki okazały się interesujące zarówno ze względu na liczbę odnotowanych gatunków, jak i stwierdzenie kilku gatunków rzadkich, chronionych i (lub) zagrożonych w Polsce. Poniżej przedstawiam te dane wraz z krótkim komentarzem.

Stanowiska i daty obserwacji:

- Pojezierze Mazurskie: 1 – Jez. Łuknajno ad Mikołajki (UTM: EE46), płytkie, z szerokim pasem szuwarów, 25 VI; 2 – Jez. Garbaś ad Liski (EE77), z dobrze wykształconą roślinnością szuwarową przechodzącą w bór bagienny, 16 VI; 3 – Płowiecka Góra ad Stare Juchy (EE77), drobne zbiorniki wodne na pastwisku, z drobnym zbiornikiem niskotorfowiskowym, 16 VI i 18 VI; 4 – Stare Juchy (EE77), strumień (eutroficzny, wolno płynący, z szuwarami przybrzeżnymi), 20 VI; 5 – Jez. Szóstak (EE77), zatoka południowa (mezo-troficzne, z wąską strefą szuwarów), 21 VI; 6 – strumień S od Jez. Szóstak (EE77), odpływ w kierunku Jez. Ułówki (z gęstym szuwarem z dominacją *Sparganium* sp.), 21 VI; 7 – Jez. Ułówki ad Gorło (EE87), z dobrze rozwiniętym pasem szuwarów, strefą pływających liści i obfitą roślinnością zanurzoną, 16 VI i 18 VI; 8 – Gorło (EE87), drobne zbiorniki śródpolne ze skrzypem błotnym N od wsi, 17–18 VI; 9 – Piaski (EE87), Jez. Łaśmiady, zatoka z ujściem rzeki Ełk (bogata w gatunki roślinność szuwarowa), 27 VI; 10 – Połom (EE87), rzeka Ełk, z obfitą roślinnością zanurzoną, 19 VI i 27 VI; 11 – Jez. Zawadzkie (EE87) (eutroficzne, z szerokim pasem szuwarów) i przyległe podmokłe łąki, 24 VI; 12 – Stare Juchy (EE77), strumień NE od wsi, między małym jeziorem śródleśnym (bez nazwy) a Jez. Ułówki, 16 VI i 20 VI; 13 – Mazury (EE89), staw NW od wsi, z rozproszoną roślinnością szuwarową, 21 VI; 14 – Czerwony Dwór (EE79), drogi leśne i małe strumienie w okolicach wsi, 21 VI.
- Pojezierze Litewskie: 15 – Puszcza Romincka (FF91), polany, bagna i małe strumienie, 17 VI; 16 – Jez. Ostrówek ad Gałwicie (FF91) (dystryficzne, z pasem szuwarów i strefą pływających liści, m.in. *Nuphar pumila* (TIMM) DC, 17 VI; 17 – rzeka Jarka ad Gołdap (FF81), 17 VI; 18 – Wigierski Park Narodowy (FE38), Jez. Wigry (płytkie, eutroficzne, z licznymi zatokami), 19 VI.

* Druk pracy sfinansowany przez autora.